

OBSAH

PŘEDMLUVA	9
I. ÚVOD	13
II. NERVOVÁ SOUSTAVA, HMOTNÝ PODKLAD HMYZÍHO CHOVÁNÍ	25
Uložení ústřední nervové soustavy v těle hmyzu	26
Anatomie ústřední nervové soustavy hmyzu	27
Utváření ústřední nervové soustavy v různých skupi- nách hmyzu a jeho souvislost s různým způsobem života	32
Nervová buňka jako stavební jednotka nervové soustavy	35
Nervové uzliny	38
Mozek hmyzu	39
Podjícnová uzlina	42
III. SMYSLOVÉ SCHOPNOSTI A JEJICH ORGÁNY	44
Rozdíly v smyslových schopnostech člověka a hmyzu.	45
Jednoduché a složené oči hmyzu	46
Jak hmyz vidí	49
Hmat a jeho různé uzpůsobení	51
Strunozvukné čili čípkové ústrojí	53
Johnstonův orgán	53
Zvukotvorné ústrojí a sluch hmyzu	55
Chemické smysly hmyzu: čich a chuť	58
Pohlavní „působky“	62
Světélkující orgány hmyzu	64
IV. ČINNOST NERVOVÉ SOUSTAVY HMYZU	66
Reflexní oblouk a reflex	67
Podstata nervové činnosti	68
Metody výzkumu činnosti nervové soustavy hmyzu	71
Pohybové, dýchací a pářící reflexy	71

Autonomie jednotlivých uzlin	72
Akinese a katalapsie	73
Elektrické vlastnosti nervové soustavy hmyzu	74
Synapse	75
Lokalisace jednotlivých činností v mozkové uzlině	77
Nervová činnost a hormony	78
V. PODMÍNĚNÉ REFLEXY U HMYZU	81
Podmíněné reflexy u včelic	85
Podmíněné reflexy u včel	86
Podmíněné reflexy a proměna	91
Podstata hmyzích instinktů	93
Nepavlovská terminologie	94
Všeobecné rozšíření a význam podmíněných reflexů u živočichů	98
VI. NEUROSEKRECE JAKO ZVLÁŠTNÍ FUNKCE NERVOVÉ SOUSTAVY	101
Neurosekretorická buňka	102
Rozšíření neurosekrece u živočichů	104
Funkce neurosekrece v hmyzím organismu	105
Aktivační hormon	107
Kuklová a embryonální diapauza	108
Otázka vlivu ústřední nervové soustavy hmyzu na imunitu	109
VII. NĚKTERÉ ZVLÁŠTNÍ PŘÍPADY HMYZÍHO CHOVÁNÍ	111
Zobonoska březová a její příbuzenstvo	113
Taxe a tropismy	119
Orientace u mravenců	121
Orientace u včel	122
VIII. SPOLEČENSKÝ ZPŮSOB ŽIVOTA, VYVRCHOLENÍ NERVOVÉ ČINNOSTI U HMYZU	125
Vzájemné vztahy mezi jednotlivci hmyzí společnosti	127
Společenské orgány	129
Včelí společnost	132
Souprava pro sběr pylu u včelí dělnice	135
Voskové žlázy a včelí dílo	137
Sběr nektaru	141
Dělba práce a její vyřešení ve včelstvu	144

Rojení jako nejvýznamnější událost v životě včelstva . . .	146
Vzájemné dorozumívání se jako vyvrcholení společenských instinktů	151

IX. ÚLOHA INSTINKTŮ VE VÝVOJI SOCIÁLNÍCH BLANOKŘÍDLÝCH	159
Předkové blanokřídých	163
Vývoj k parazitismu a tři cesty vývoje sociálního hmyzu	166
Od samotářských včel k včelám společenským	168
Rodokmen mravenců	173
Sociální parazitismus	175
Mravenčí hosté	180
Samotářské a společenské včely	184

X. PRAKTICKÉ VYUŽITÍ POZNATKŮ O NERVOVÉ ČINNOSTI HMYZU	188
Usměrňování včel a opylování červeného jetele	190
Opylování okurek ve sklenících	192
Ovlivňování vlastností zámotků u martináče dubového	193
Význam podmíněných reflexů a chov bource morušového	199
Lákání a odpuzování škodlivého hmyzu	199
Využití světla	199
Teplo	202
Mechanické podněty	202
Chemická lákadla	203
Pohlavní lákadla	205
Odpudidla neboli repelenty	207
„Jarovisace“ kukel martináče dubového	209

SEZNAM LITERATURY	211
------------------------------------	------------

REJSTRÍKY	213
----------------------------	------------